

Az SZTE Kutatóegyetemi Kiválósági Központ tudásbázisának
kiszélesítése és hosszú távú szakmai fenntarthatóságának megalapozása
a kiváló tudományos utánpótlás biztosításával”

SZTE Eötvös Loránd Kollégium Történeti Kriminológia Műhely

2012. november 27.

Terek és bűnök: a bűnelkövetés helyei a századfordulós magyar irodalomban

Kovács Krisztina

TÁMOP-4.2.2/B-10/1-2010-0012 projekt

I. A nagyvárosi irodalom műfajai: viktoriánus detektívregény, gótikus rémregény, folytatásos tárcaregény.

II. A város problémáira reagáló szövegek: az átláthatatlan, határait folyamatosan változtató, labirintusként érzékelt város patológikus jelenségei a középpontban.

III. Folytatásos tárcaregény:

A műfaj legsikeresebb darabja: Eugene Sue:
Párizs titkai.

a) Divatot teremt: ennek mintájára születnek meg az európai nagyvárosok regényei: pl.:
Berlini, Londoni titkok. Magyar verziói: Kuthy Lajos: Hazai rejtelmek. Nagy Ignác: Magyar titkok. Kiss József: Budapesti rejtelmek.

- b) Sémái: A város határain kezdődik: általában elhagyott temető: a bűnös város hagyományos képei: gyilkosság, prostitúció. A városra letekintés gesztusával indul: ez a hagyomány folytatódik a 19. századi realista regényfolyamokban is: pl.: Zola: Rougon-Macquart ciklus.
- c) Sue regényének fő problémái és helyszínei: bordély, bérház, börtön.

IV. Magyar változataiban ugyanez:

a) A közép-európai város sajátos fejlődési tendenciáihoz igazítva.

Kiss József: Budapesti rejtelmek:

A Váci úti temető leírása a regény kezdőpontja.

Prostitúció:

„Itt láthatod a bűn leányát tengődésének utolsó, legundokabb stádiumában.”

„ Akiket a társadalom kidobott és a sír be nem fogad, azok foglalták el a pusztulás és enyészet eme helyét titkos üzelmeiknek.”

A Gellértalja: vigalmi negyed.

b) Kuthy Lajos, Nagy Ignác regényei: nyomozás hangsúlyos bennük: a természettudományos szempontok előtérben: orvosok, a típusok fiziognómiás jegyeinek szemrevételezése.

Ambrus Zoltán: Nagyvárosi képek; Bródy Sándor:
Nyomor; Kóbor Tamás: Budapest; Molnár
Ferenc: Az éhes város.
Krúdy Gyula: Az aranybánya.

V. A „nyugatosok” városképei:

Kosztolányi Dezső: Tinta.

Babits regények: az épülő, a kísérteties, a titokzatos város láttatását is problematizálják
(A gólyakalifa, Kártyavár, Timár Virgil fia)

- Az előadás a TÁMOP -4.2.2/B-10/1-2010-0012 témaszámú projekt keretében készült. A TÁMOP-4.2.2/B-10/1-2010-0012 „ Az SZTE Kutatóegyetemi Kiválósági Központ tudásbázisának kiszélesítése és hosszú távú szakmai fenntarthatóságának megalapozása a kiváló tudományos utánpótlás biztosításával” című projekt az Európai Unió támogatásával, az Új Széchenyi Terv keretében valósult meg.